

κγ
“Οτι οὐκ εἰκῆ οἱ Πυθαγόρειοι τὰ μαθήματα
ἐπὶ πλείον προῆγον, ἀλλὰ πρὸς τὸν βίον τῆς ἀναγκαίας
χρήσεως, τινες τε αἱ τούτου αἰτίαι διὰ πλειόνων ὑπό-
μνησις.

-----[6.21-24]

6.23 τούτων F (compend.)

“Οτι τοίνυν οὐδὲ εἰκῆ Πυθαγόρας τὴν
περὶ τὰ μαθήματα φιλοσοφίαν εἰς σχῆμα παιδείας
ἐλευθερίου μετέστησε, καὶ τῷ τε πλήθει τῶν δεικνυ-
μένων πολὺ προῆγεν αὐτὰ καὶ τῇ τῶν ἀποδείξεων
ἀκριβείᾳ, τῆς τε ἀναγκαίας χρήσεως πρὸς τὸν βίον (5)
περιττότερον αὐτὰ ἥσκησεν, ἐντεῦθεν ῥαδιον κατα-
μαθεῖν.

-----[70.1-6]

70.4 προῆγεται L

εἰ γὰρ τι σπέρμα καὶ ἀρχὴν τοιαύτης γνώσεως
ἐκομισάμεθα, ἀφ’ ἧς τὸ τῆς ἐπιστήμης γένος ὀνομαστί
παρειληφότες πρότερον ἀκριβῶς ἐθεωρήσαμεν οἷόν τι
τὴν φύσιν ἐστίν, οὐκ ἀλλαχόθεν ἡμῖν γέγονεν ἢ ἀπὸ (10)
τούτων. ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμις τῆς ἐπιστήμης φανερά
κατέστη διὰ τῶν οἰκείων λόγων ἐν ταῖς περὶ ταῦτα
ἀποδείξεσιν. ἔτι δὲ πολλοῖς πιστεύοντας ἡμᾶς εἰκῆ
τῶν φαινομένων ἐπηνώρθωκεν ἢ περὶ ταῦτα σύνεσις,
φανερὸν καθιστάσα περὶ αὐτῶν τάληθες ὅπως ποτὲ (15)
ἔχει.

-----[70.7-16]

70.7 τοιαύτην Villoison

μάλιστα δὲ θεᾶς ἐλευθερίου τε καὶ φιλοσόφοις
ἀρμοττούσης πρῶτον ἐν τῇ τούτων κοινωνίᾳ μεταλαμ-
βάνομεν· οἰκεῖον γὰρ ἐστὶν ἐκάστῳ τὸ τὴν φύσιν ὅμοιον,
τοῦ δὲ ἐλευθέρου τὸ κύριον τέλος τῆς κατὰ τὸν οἰκεῖον
βίον ἐνεργείας πρὸς αὐτὸν τὴν ἀναφορὰν ἔχει καὶ πρὸς (20)
οὐδὲν ἕτερον τῶν ἐκτός. λεχθείσαις ἐπιστήμασις
θεωρητικαῖς οὐσαις ὑπάρχει τε καὶ πρῶταις ὑπάρχει
διὰ τὸ τὴν μάθησιν αὐτῶν πρῶτην ἔχειν τάξιν κατὰ
τὸν τῆς ἡλικίας χρόνον, οὐδὲν προσδεομένην τοιαύτης
ἐπαγωγῆς, ἢ διὰ συνηθείας ἐκ τῶν καθ’ ἕκαστα γίνε- (25)
σθαι πέφυκεν· ὅ τε φιλόσοφος ἔοικεν εἰ δεῖ καθάπερ
τὰς ἄλλας οἰκείας ὀρέξεις, ὅσαι τῇ φιλοστοργίᾳ τῇ
πρὸς τι γένος εἰσὶν ὠνομασμένοι, καὶ τούτῳ προσάψαι (71.1)

τοῦνομα οἰκείως ἀπὸ τοῦ πάθους ἐπιστήμης τινὸς
ἔχειν ἔφεισιν δι' αὐτὴν τιμίας, ἀλλ' οὐ διὰ τι τῶν
ἀποβαινόντων ἀπ' αὐτῆς ἕτερον.

[70.16-71.4]

70.18 ἐλευθερίου L || 21 ἐκτός] ἐκ ταῖς L, ἐκτός noted in margin || 21 ἐκτός <...> λεχθείσας F; <ταῖς
δὲ> or <ὁ ταῖς> Festa; <τοῦτο δὲ ταῖς> Festugière

οὐ γὰρ ἂν δόξειαν

αὐτοῖς τὴν πρέπουσαν ἀπονέμειν τάξιν ἔνιοι τῶν (71.5)
προάγειν μὲν αὐτὰ βουλομένων, φασκόντων δὲ τὴν
μάθησιν αὐτῶν δεῖν ἡμᾶς ποιεῖσθαι διὰ τὸ χρησίμην
εἶναι τὴν ἐν τούτοις γυμνασίαν πρὸς ἑτέρας θεωρίας.
ῶν γὰρ χάριν τοῦτο παρακελεύονται δρᾶν, τῇ τούτων
φύσει τάληθους ἡττόν ἐστιν οἰκεία, καὶ τοῖς εἰωθόσιν (71.10)
ὑπὲρ αὐτῶν λέγεσθαι λόγοις, οὐδὲ παράμιλλα κατὰ τὴν
τῶν ἀποδείξεων ἀκρίβειαν. ἰκανὸν δὲ τούτου σημεῖον·
τὰς μὲν γὰρ διαμενούσας τε καὶ πιστευομένας ὀρώμεν
διὰ τέλους ὁμοίως ὑπὸ τῶν μεταχειριζομένων αὐτάς,
τῶν δὲ παντελῶς ὀλίγας ἂν τινὰς εὐροιμεν τοιαύτας. (71.15)

[71.4-71.15]

πρὸς πολλὰς μὲν οὖν καὶ τῶν πρὸς τὸν βίον ἀναγκαίων
καὶ τῶν ἐκ περιουσίας ἤδη καὶ καθ' αὐτὰ τιμίων ἢ
περὶ τὰ μαθήματα φιλοσοφία βεβοήθηκεν ἡμῖν. καὶ
γὰρ τῶν δημιουργικῶν τεχνῶν οὐκ ὀλίγοις εὐροιμεν
ἂν ἐπικουρίαν ἀπ' αὐτῶν γεγενημένην· καὶ τὴν περὶ (71.20)
φύσεως φιλοσοφίαν, κἂν εἴ τις ἑτέρα ταύτης ἔχη τάξιν
ἐντιμότεραν, πολλαῖς ἂν χρωμέναις ἴδοιμεν ἐν ταῖς
οἰκείαις ἀποδείξεσιν, ἃ διὰ τῶν λεχθέντων τεθεωρή-
καμεν.

πολλοῖς ἂν χρωμένην 22

[71.16-23]

71.7 χρησίμον L || 19 ὀλίγοις F; ὀλίγας L; ὀλίγαν Villoison || 22 πολλοῖς ἂν χρωμένην Festa

ἔτι δὲ τοῦ τεταγμένου τε καὶ τάξεως οἰκείου
ἡμᾶς καθιστάσα, καὶ πρὸς ἀρετὴν καὶ τὸ καλὸν ἅπαν (71.25)
ποιεῖτ' ἂν τινὰ προτροπὴν. οὐ μόνον δὲ διὰ τὴν
τοιαύτην βοήθειαν ἀγαπήσειεν ἂν τις αὐτῶν τὴν δύνα-
μιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔτι δι' αὐτάς καὶ διὰ τὴν οἰκείαν (72.1)
φύσιν. συγχωρεῖται μὲν γὰρ ὡς εἰσὶ τινες τῶν ἐπι-
στημῶν δι' αὐτάς αἰρεταί, καὶ οὐ μόνον διὰ τὰ συμ-
βαίνοντα ἀπ' αὐτῶν· μόναις δὲ μάλιστα τοιαύταις
εἶναι ταῖς θεωρητικαῖς ἐνδέχεται, διὰ τὸ μηδὲν αὐτῶν (72.5)
εἶναι τέλος ἕτερον παρὰ τὴν θεωρίαν.

μόναις δ' ἢ 4

[71.24-72.6]

4 μόναις δ' ἢ: Theiler, *Mus. Helv.* 15 (1958), 91n24

ἔστι δὲ ταῦτά,
οἷς ἑτέραν ἀνθ' ἑτέρας ἐπιστήμην αἰρετωτέραν εἶναι
τίθεμεν, καὶ οἷς αὐτὴν ἐκάστην αἰρετήν. αἰρούμεθα
δὲ ἑτέραν πρὸ ἑτέρας ἢ διὰ τὴν αὐτῆς ἀκρίβειαν ἢ
διὰ τὸ βελτιόνων καὶ τιμιωτέρων εἶναι θεωρητικὴν· (72.10)
ῶν τὸ μὲν ἅπαντες συγχωρήσειαν ἂν ἡμῖν διαφόρως
ὑπάρχειν ταῖς μαθηματικαῖς τῶν ἐπιστημῶν, τὸ δ' ὅσοι
ταῖς μὲν ἀρχαῖς ταῖς πρώταις τὴν εἰρημένην προεδρίαν
ἀπονέμουσιν, ἀριθμοῖς δὲ καὶ γραμμαῖς καὶ τοῖς τού-
των πάθεσιν οἰκείαν ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τὴν τῆς (72.15)
ἀρχῆς φύσιν διὰ τὴν ἀπλότητα τῆς οὐσίας.

-----[72.6-16]

ἔτι τὰ
περὶ τὸν οὐρανὸν θεωρήματα τιμιωτάτην ἔχοντα καὶ
θειοτάτην τάξιν τῶν ἡμῖν αἰσθητῶν διὰ τῆς ἀστρολο-
γικῆς ἐπιστήμης γνωρίζεσθαι πέφυκεν, ἢ μία τῶν
μαθηματικῶν οὐσα τυγχάνει· ἄτοπον δ' ἂν δόξειεν (72.20)
εἶναι καὶ οὐδαμῶς ὁμολογούμενον, τό, φάσκοντας οἰ-
κεῖον εἶναι τῆς ἀληθείας τὸν φιλόσοφον, ζητεῖν τιν'
αὐτὸν οἶεσθαι δεῖν καρπὸν ἕτερον ἀπὸ τῶν τοιούτων
θεωρημάτων, ἃ τῆς ἀκροτάτης ἀληθείας κεκοινώνηκε·
καὶ φιλοθεάμονα ὄντα τὰς τοιαύτας τῶν ἐπιστημῶν (72.25)
ἀξιῶν δι' ἕτερον λαμβάνειν, αἱ περὶ τὰ κοινότατά τε
τῆς φύσεώς εἰσι καὶ τῶν ἡμῖν αἰσθητῶν τὰ θειότατα,
πλείστων τε καὶ θαυμασιωτάτων θεαμάτων οὐσαι πλή-
ρεις ἀκρίβειαν οὐ πλαστὴν ἐκ λόγων κενῶν ἔχουσιν, (73.1)
ἀλλ' οἰκείαν καὶ βέβαιον ἐκ τῆς ὑποκειμένης αὐταῖς
φύσεως.

-----[72.16-73.3]

72.20 δ' ἂν] ἂν L

ὅλως δ' ὅσα ζητήσειεν ἂν τις δεῖν ὑπάρχειν
ταῖς δι' αὐτὰς αἰρεταῖς τῶν ἐπιστημῶν, ἀπάντων τού-
των εὐρήσομεν κοινωνούσας τὰς μαθηματικὰς. περὶ (73.5)
φύσιν γὰρ ἐκάστη τινὰ ἔστιν αὐτῶν, καὶ ταύτην αἰδίων
καὶ θεάματα ἔχουσιν ἐν αὐτῇ πολλὰ καὶ θαυμαστά,
κατὰ τὴν τάξιν τῶν οἰκείων παθῶν καὶ κατὰ τὴν
ἀπόστασιν τῆς ἐκ τῶν αἰσθητῶν ὑπολήψεως.

-----[73.3-9]

ἔτι δὲ
τὰς τῶν ἀποδείξεων ἀρχὰς γνωρίμους λαμβάνουσαι (73.10)
καὶ δι' αὐτῶν πιστάς, οὕτω ποιοῦνται τοὺς ὑπὲρ τού-
των συλλογισμοὺς διὰ τούτων, ὥστ' εἶναι παράδειγμα

τοῖς βουλομένοις ἀκριβῶς τι συναγαγεῖν τὰς ἐν τού-
τοις ἀποδείξεις· διόπερ ἀρμόττειν ἂν δόξειε τοῖς οἰομέ-
νοις τὴν μὲν ἐν τῷ φιλοσοφεῖν διαγωγὴν καθ' αὐτὴν (73.15)
ἀρετὴν εἶναι, τὴν δὲ περὶ τὰ μαθήματα θεωρίαν
οἰκείαν καὶ συγγενῆ φιλοσοφία.

-----[73.9-17]

16 δὲ ἐπὶ Vitelli

εἰκότως ἄρα διὰ ταῦτα
πάντα ἐτίμων τὴν περὶ τὰ μαθήματα σπουδὴν οἱ
Πυθαγόρειοι, καὶ πρὸς τὴν τοῦ κόσμου θεωρίαν
αὐτὴν ποικίλως συνέταττον· οἶον τὸν μὲν ἀριθμὸν (73.20)
ἀπὸ τῶν περιφορῶν καὶ τῆς διαφορᾶς τούτων τῷ
λογισμῷ περιλαμβάνοντες, τὰ δὲ δυνατὰ καὶ ἀδύνατα
τῆ τοῦ κόσμου συστάσει ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι
δυνατῶν καὶ ἀδυνάτων θεωροῦντες, τὰς δὲ οὐρανίους
περιφορὰς κατὰ τοὺς συμμετρους ἀριθμοὺς μετ' αἰτίας (73.25)
νοοῦντες, μέτρα τε τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τινὰς μαθηματι-
κοὺς λόγους ἀφορίζοντες, καὶ ὅλως τὴν φυσιολογίαν
τὴν προγνωστικὴν ἀπὸ τῶν μαθημάτων συστησάμενοι,
καὶ πρὸς τὰ ἄλλα τὰ περὶ τοῦ κόσμου θεωρήματα
ὥσπερ ἀρχὰς τὰ μαθήματα προστησάμενοι.

-----[73.17-30]

ἄφ' ὧν (74.1)
δὴ καὶ εἰς τὰ περὶ φύσεως πολλὰς ἀποδείξεις ἐπορί-
σαντο, καὶ εἰς τὸ καλὸν κάγαθον τὴν ἀρετὴν προτρέ-
πουσι, καὶ εἰς τὸ μέγιστον θεολογικῶς ἀστρονομοῦσι
διὰ τὰ μαθήματα. ὥστε διὰ πάντα ταῦτα θαυμαστὴν (74.5)
εἰκότως σπουδὴν περὶ αὐτὰ ἐποιοῦντο.

-----[74.1-6]

74.3 κάγαθον <καὶ> τὴν Festugere, 123